

Els joves, la fe i el discerniment vocacional en la perspectiva del Vaticà II

+ Agostino Marchetto

Benvolguts germans i amics, bon dia; gràcies per haver-me convidat a aquesta trobada.

Us estic agraït per l'amable petició de presentar-vos, amb una visió particular, fonamentalment la del Concili Vaticà II, el tema del proper Sínode dels Bisbes, institució que neix precisament d'aquell magne Concili –com l'he anomenat jo sempre– per ser expressió de col·legialitat, en l'exercici del primat.

De fet, en l'actualitat eclesial, un binomi fonamental que s'ha de mantenir ben unit és el de sinodalitat (o també col·legialitat) i primat.

Abans de res, us dec una explicació del perquè he acceptat d'estar avui amb vosaltres. La meva primera reacció fou la d'excusar-me i no venir, encara que em suposés parlar-vos breument de la meva vocació, nascuda jove entre els joves i per als joves.

Recordo com si fos avui el primer cop que un prevere, al qual jo no coneixia, mentre col·locava la xarxa d'una porteria al camp de futbol per un partit entre nois, em va preguntar a frec de roba si no havia pensat mai ser mossèn. Estava encara sortint de la crisi de l'adolescència, però aquella pregunta va ser l'inici del meu itinerari vocacional que em va portar, de fet, a un sacerdoti per als joves. Així ho pensava, i així ho volia. Però vet aquí que em criden de Roma per donar voltes pel món al servei de la Santa Seu, deixant-me amb una preocupació.

Estava traint els joves en la meva original vocació en la vocació? Afortunadament vaig tenir un somni on sant Joan Bosco em digué: «Res es perd, veuràs quants joves aproparàs, acompanyaràs, ajudaràs, pastoralment, donant tombs pel món». A Zàmbia eren sobretot als camps de treball de diverses entitats allà operatives; a Cuba, a les parròquies, i sobretot en el grup universitari *Cristo Rey*, per estimular una doble fidelitat a Crist i a l'Església, i també al País, després hi havia el Seminari; a Algèria en les diverses comunitats eclesials per àrees lingüístiques; a Portugal assistint a Amadora a 13 grups juvenils (després de la Confirmació, varen voler continuar amb les trobades i servir als pobres, assistint a la litúrgia o la catequesi –precisament centrada en el Vaticà II–; a Moçambic, com a rector, professor d'un Seminari que reobria les portes encara sense mestres, gràcies a una petita apertura per part de Samora Machel, i sacerdot visitant, sobretot de connacionals meus, enmig d'una guerra civil. M'aturo aquí perquè les coses canvien una mica quan et fan bisbe representant pontifici, ja que la gent et tracta d'una altra manera. Però el Nunci no canvia d'actitud i continua essent un Pastor.

I amb tot això, vet aquí que pren forma una segona vocació, diguem científica, històrico-teològica, l'especialització (diguem-ho així?) sobre el Vaticà II.

Crec haver-me explicat, i potser justificat el fet d'estar aquí per unir «Jovent i Vaticà II».

A propòsit d'això últim, tots sabreu que el tema unificador fou l'Església *ad intra* i *ad extra*, segons va dir el Card. Suenens; en la mateixa direcció apunten les paraules dels Eminentíssims Montini i Lercaro, i que van ser acollides pel Papa Joan.

Aquí faig el lligam amb «la fe» en el tema proposat pel Sínode sobre els joves, gràcies a Guardini (qui va tenir una gran influència en Pau VI i l'exerceix també ara en el Papa Francesc). Ell va escriure a Montini manifestant una profunda convicció seva, i també meva, i que us presento amb les seves mateixes paraules: «El coneixement de l'Església ha estat la raó determinant de la meua vida. Quan encara era estudiant de ciències polítiques, em va quedar clar que l'elecció cristiana no es decideix pel que fa a la concepció de Déu, ni tampoc sobre la figura de Crist, sinó respecte a l'Església.

Des d'aleshores vaig aprendre que l'autèntica eficàcia només és possible en unió amb Ella... Allò que pot convèncer l'home modern no és un cristianisme modernitzat en sentit històric o psicològic, o de qualsevol altra manera, sinó només l'anunci sense límits ni interrupcions de la revelació. Naturalment, és la tasca dels qui ensenyen fer aquest anunci amb els problemes i necessitats del nostre temps. He tractat de fer-ho en els més diversos ambients –diu Guardini– L'experiència ha estat sempre la mateixa. El que l'home contemporani vol sentir és l'anunci cristià pur i sencer. Potser respondrà negativament, però almenys sap de què es tracta. En qualsevol cas, aquesta consideració s'ha demostrat sempre encertada»¹.

I és curiós que una recerca estadística realitzada al Regne Unit, en el món anglicà, publicada fa poc, afirma que un número bastant notable de joves han reprès o iniciat la vida religiosa gràcies a una experiència de l'església com a edifici. Van rebre un impacte de sentiments, d'impressions només a partir d'una visita, en trobar-se, diguem-ho així, amb l'ambient clàssic d'Església.

De fet, és el que ens deien el joves cubans que vaig acompanyar durant la meua estada a la perla del Carib, almenys com expressió de l'ambient revolucionari en què vivien: «Crist sí, Església no». Volien ser revolucionaris (parlo d'aquells que jo acompanyava) i cristians, però com Església era més difícil, encara que havien creat una comunitat. L'expressió esmentada encara continua essent utilitzada pels joves.

* * *

Per això al Vaticà II –que va ser l'esdeveniment més important del segle passat– hi trobem en el centre l'Església que busca una nova manera de dir, un nou llenguatge que tingui en compte el *Sitz im Leben* de la cultura. Avui, almenys en gran part, aquesta és «universal» (globalitzada per als joves, ja que és digital). I aquí el nostre document preparatori observa que «el món dels nous mitjans, que sobretot per a les joves generacions s'ha convertit realment en un lloc de vida; ofereix moltes oportunitats inèdites, especialment pel que fa a l'accés a la informació i a la construcció de relacions a distància, però també presenta riscos

¹ *Notiziario* dell'Istituto Paolo VI, n. 44, pp. 86 e 91.

(per exemple l'assetjament cibernètic, els jocs d'atzar, la pornografia, les insídies dels xat room, la manipulació ideològica, etc.). Malgrat les moltes diferències entre les diferents regions, la comunitat cristiana continua construint la seva presència en aquest nou areòpag, on els joves tenen sens dubte alguna cosa a ensenyar-li»². En efecte «ens adonem que entre el llenguatge eclesial i el dels joves s'obre un espai difícil d'omplir, encara que hi ha moltes experiències de trobament fecund entre les sensibilitats dels joves i les propostes de l'Església en l'àmbit bíblic, litúrgic, artístic, catequètic i mediàtic»³. Recordo aquí només les relacionades amb l'esport, en totes les modalitats, i les expressions artístiques que acompanyen el creixement dels joves.

L'Església és la qui va parlar, dialogar, es va actualitzar i renovar com a subjecte en continuïtat amb ella mateixa, especialment amb les dues constitucions *Lumen Gentium* (que respon a la pregunta del Papa Montini: «Què dius de tu mateixa?») i *Gaudium et Spes* (en el món contemporani, en la sortida de sí, especialment envers els allunyats, les perifèries, els pobres, els apartats, els discriminats, en la recerca de la pau i del desenvolupament integral, en la dignitat de la humanitat, família de pobles i nacions).

I per no pensar que tot això ve del no res i que després, al post concili, tot canvia, convindria prendre, per exemple, el darrer llibre de Miquel de Salis⁴, que presenta els paradigmes inspiradors de l'eclesiologia del segle XX, anteriors i posteriors al gran Sínode. Dic això perquè els joves necessiten, malgrat tot, una visió de continuïtat, encara que que considerem també que cal un progrés orgànic i homogeni i que a la fi –segons Galli⁵– ha d'aplegar «comunió, poble de Déu i missió».

Sempre en l'àmbit lingüístic vull fer almenys un esment al llenguatge que el Papa Francesc usa amb el joves, els adolescents, i la mainada, especialment. La seva expressivitat i la capacitat que té de mantenir l'atenció de l'auditori són extraordinàries. Em limito a citar-vos un sol discurs, que toca el període especial de l'adolescència, «que no és pas una malaltia», i que proposa sis claus per obrir la porta de l'educació juvenil, és a dir «en dialecte romà, connectats en moviment, una educació integral, un sí a l'adolescència, un no a la competició, i el tema de la *golafreria espiritual* (l'austeritat)»⁶.

Parlem de la cultura, del *Sitz im Leben*, i també dels joves, dels quals el Concili dóna una imatge, considerant els seus canvis psicològics, morals i religiosos. «El

2 SÍNODE DELS BISBES, *Els joves, la fe i el discerniment vocacional*. Document preparatori, p. 58 ("el món digital").

3 *Ibidem*, p. 58s.

4 MIGUEL DE SALIS, *Una Chiesa incarnata nella storia. Elementi per una rilettura della costituzione Lumen Gentium*, Edusc, Roma 2017, p. 62-124, amb una síntesi de les problemàtiques a les conclusions a p. 125.

5 AGOSTINO MARCHETTO, "La riforma e le riforme nella Chiesa". *Una risposta*. Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2017, p. 23, on hi trobem la següent declaració de C.M. Galli: "Nosaltres estem tractant d'integrar els conceptes *populus*, *communio* i *missio*, reflexionant sobre el misteri-sagrament de comunió del poble de Déu missioner en el món, del món i per el món. L'Església és la comunió del poble de Déu missioner, o el misteri del poble pelegrí de Déu com sagrament universal de salvació".

6 V. *L'Osservatore Romano* del 21 juny 2017, p. 4s. Sobre una categoria particular d'adolescents, amb "background" migratori, vaig parlar a Bruselas, el 14/X/08, de la responsabilitat dels cristians. El títol complet de la meua intervenció va ser "Integration of Adolescents with migration background into European society: the responsibility of the Christians (speech held at the Conference on Christian values and Integration), en "Positionen", 13/2009, ed. R. Weilemann (www.kas.de).

canvi de mentalitat i d'estructures sovint posa en qüestió els valors tradicionals, sobretot entre els joves, que més d'una vegada esdevenen impacients, més encara, rebels a causa de l'angoixa i, conscients de llur pròpia importància en la vida social, desitgen participar-hi més aviat. Se'n segueix que, no rarament, els pares i educadors experimenten cada dia dificultats més grosses en l'acompliment de llurs funcions (...) Les noves condicions afecten la mateixa vida religiosa. Per un cantó, una capacitat crítica més aguda la purifica d'un concepte màgic del món i de les supersticions que encara vaguegen i exigeix, cada dia més, una adhesió de fe més personal i activa; per la qual cosa s'esdevé que no pocs accedeixen a un sentit més vívid de Déu. Per altre cantó, però, creixents multituds s'aparten pràcticament de la religió. A l'inrevés de temps passats, negar Déu o la religió, o prescindir-ne, han deixat de ser quelcom insòlit o individual, ja que avui no poques vegades s'exhibeixen com a exigència del progrés científic o d'un nou humanisme. Totes aquestes coses, a molts indrets, no solament s'expressen en les afirmacions dels filòsofs, sinó que afecten amplíssimament les lletres, les arts, la interpretació de les ciències humanes i de la història i les mateixes lleis civils, talment que són molts els qui en resulten pertorbats» (*Gaudium et Spes*, n. 7).

D'aquests desequilibris en el món d'avui, que trobem sovint «entre l'intel·lecte pràctic modern i la raó teòrica de pensar»... «S'origina semblantment un desequilibri entre l'afany d'eficiència pràctica i les exigències de la consciència moral, com també, moltes vegades, entre les condicions col·lectives de vida i les exigències d'un pensament personal, més encara, de la contemplació» (ib. 8).

A propòsit d'això, en el Document preparatori, sota la veu «Instruments», trobem algunes línies dedicades al silenci, a la contemplació i a la pregària⁷, lligats al «discerniment», que no es dona «sense conrear la familiaritat amb el Senyor i el diàleg amb la seva Paraula. En particular, la *Lectio Divina* –ens diu– és un mètode valuós que la tradició de l'Església ens ofereix.

[Per tant] un objectiu fonamental de la pastoral juvenil vocacional és oferir ocasions per assaborir el valor del silenci i de la contemplació i formar en la relectura de les pròpies experiències i en l'escolta de la consciència». Sobre aquestes realitats de vida espiritual, el Sínode dels Bisbes haurà de treballar una mica més.

Aquest conreu de la interioritat ens portarà a compartir les aspiracions nobles més difoses entre els homes per a reforçar el seu domini sobre la creació (entès rectament) i «establir un ordre polític, social i econòmic que, dia rere dia, serveixi més bé l'home i ajudi els individus i els grups a afirmar i a cultivar la dignitat que els és pròpia.» (*Gaudium et Spes*, 9).

En el fons del cor està el convenciment, «per primera vegada en la història humana, que els beneficis de la cultura poden i deuen estendre's efectivament a tothom... assedegats d'una vida plena i lliure, digne de l'home... les nacions malden cada dia amb més força per aconseguir una certa comunitat universal» (*Gaudium et Spes*, 9).

«Així doncs, el món contemporani es mostra simultàniament poderós i feble, capaç de realitzar el millor i el pitjor, alhora que se li mostra el camí vers la llibertat o l'esclavatge, vers el progrés o el retrocés, vers la fraternitat o l'odi. A

⁷ SÍNODE DELS BISBES, o. cit., p. 60s.

més a més, l'home esdevé conscient que li pertoca dirigir rectament les forces que ell mateix ha suscitat i que poden oprimir-lo o bé servir-lo» (ib.).

En són conscients, els joves, de tot això? Aquesta consciència és la que il·lumina i empeny al jove «*vocatus*» per natura i per gràcia a comprometre's en l'aventura de la vida i sense ella no té sentit esperar-se una resposta generosa activa i contemplativa.

Certament poden escoltar la crida dels interrogants més profunds deguts al desequilibri més fonamental que radica en el cor de l'home (cf. *Gaudium et Spes* 10), les qüestions màximament fonamentals, que convé recordar també als joves d'avui: Què és l'home? Quin és el sentit del dolor, del mal, de la mort?... Què pot aportar l'home a la societat, què pot esperar-ne? Què se seguirà després d'aquesta vida terrenal? (ib.).

* * *

Arribats aquí, a la primera part de la *Gaudium et Spes* trobem especialment il·lustrada una de les components del tema sinodal: «la vocació de l'home». Us exhorto a rellegir aquests textos, pel vostre compte, perquè us ajudaran. El capítol I tracta de la dignitat de la persona humana (l'home a imatge de Déu; el pecat; la constitució de l'home; la dignitat de l'enteniment, la veritat i la saviesa; la dignitat de la consciència moral; l'excel·lència de la llibertat; el misteri de la mort; alguns paràgrafs sobre l'ateisme; i Crist, el Nou Home [em sembla un tema fascinant per als joves].)

El capítol II tracta de la comunitat dels homes (l'índole comunitària [social] de la vocació humana [de nou, vocació] en el pla de Déu; la interdependència de la persona humana i de la societat humana; la promoció del bé comú [un dels punts clau de la doctrina social de l'Església, aquí considerat des del punt de vista universal]; el respecte a la persona humana; el respecte i amor als adversaris; l'essencial igualtat entre els homes i la justícia social; si cal anar més enllà de l'ètica individualista; responsabilitat i participació [un tema fonamental per tractar amb els joves, desitjosos de protagonisme]; el Verb Encarnat i la solidaritat humana.

El capítol III de la primera part de la Constitució té un títol «còsmic»: l'activitat humana en el món, i tracta del treball. Aquí s'assoleix –com va dir el Cardenal Ruini a la presentació del meu «*Contrappunto per la sua* [del Vaticà II] *storia*»⁸– un dels vèrtexs dels textos conciliars, en el n. 36, sobre la «justa autonomia de les realitats terrenals», naturalment, la justa autonomia.

«Per tant, la recerca metòdica en totes les disciplines, si actua de forma veritablement científica i d'acord amb les normes morals, mai no serà realment contrària a la fe, perquè la realitat profana i la de la fe procedeixen del mateix Déu. (...) Però, si amb l'expressió 'autonomia de les coses temporals' s'entén que les realitats creades no depenen de Déu i que l'home en pot usar sense cap referència al Creador, ningú que reconegui Déu no deixa de veure la gran falsedat de tals afirmacions. Perquè, sense el Creador, la criatura s'esvaeix (...) Més encara, en oblidar Déu, la mateixa criatura s'enfosqueix».

⁸ AGOSTINO MARCHETTO, *Il Concilio Ecumenico Vaticano II. Contrappunto per la sua storia*. Città del Vaticano 2005.

D'aquest capítol m'agradaria recordar almenys els significatius subtítols següents: l'activitat humana corrompuda pel pecat, portada a perfecció en el misteri pasqual [és el *kerygma* a transmetre als joves perquè, al seu lloc, el visquin i proclamïn], i terra nova i cel nou.

Finalment, en el capítol IV de la primera part, el Concili presenta «La funció de l'Església en el món d'avui» i així –recordem-ho!– que també els joves poden i han de dir: «Nosaltres també som Església». Anomeno ara només els dos darrers subtítols: «L'ajut que l'Església rep del món d'avui» (i, per tant), en vista del Sínode, l'ajut que aquest rebrà dels joves (actuals) i «Crist, alfa i omega», que podem aplicar al jovent (*Gaudium et Spes*, 44 e 45).

Si seguim el desenvolupament de la Constitució pastoral, a la segona part, trobem especificitat de vocacions, encara en la nostra perspectiva del discerniment: al matrimoni i a la família (capítol I), ja tractat pel Sínode precedent, i amb referència a la *Humanae Vitae*, una encíclica tan lligada al Vaticà II i al tema del respecte de la vida humana, i tot seguit la crida a la deguda promoció del progrés de la cultura, amb apertura a l'ensenyament cristià, la vida econòmico-social al servei de l'home, amb una adient combinació de treball i lleure així com la convicció del destí universal dels béns terrenals, a més de la crida a la presa de responsabilitat en la comunitat política, en la vida pública i finalment la crida al foment de la pau i la promoció de la comunitat dels pobles (capítol IV).

Troblem una síntesi autoritzada de tot el que hem esmentat en el darrer missatge del Concili, precisament el dirigit als joves, a aquells que «heu de rebre la torxa de mans dels vostres avantpassats, i els qui viureu en aquest món en el moment just de les més gegantines transfiguracions de la seva història». El missatge continua així: «L'Església, durant quatre anys, ha treballat per rejuenir el seu rostre, per respondre millor als designis del seu Fundador, el gran Vivent, el Crist, eternament jove». I, en concloure aquesta «impressionant *revisió de vida* es gira cap a vosaltres» (el llenguatge és planer): «És per vosaltres, joves, sobretot per vosaltres, que acaba d'encendre, amb el Concili, una llum que il·luminarà el futur, el vostre futur».

«L'Església està preocupada, s'afanya perquè la societat que esteu a punt de constituir respecti la dignitat, la llibertat, el dret de les persones. I aquestes persones sou vosaltres.

Està preocupada, sobretot, perquè aquesta societat li deixi difondre el tresor antic i sempre nou, de la seva fe; i perquè les vostres ànimes puguin moure's lliurement en la seva claredat benèfica. Confia que vosaltres trobareu en tot moment una força i una alegria tan grans, que ni tan sols sentireu la temptació, com alguns dels vostres avantpassats, de cedir davant la seducció de les filosofies de l'egoisme i del plaer, o de la desesperança i del no-res; i que, enfrontats amb l'ateisme, fenomen de laxitud i de vellesa, sabreu afirmar la vostra fe en la vida i en tot allò que li dóna un sentit: la certesa de l'existència d'un Déu just i bo.

En nom d'aquest Déu us exhortem a dilatar els vostres cors segons les dimensions del món, a escoltar la crida dels vostres germans i a posar ardidament al seu servei les vostres energies. Lluiteu contra tota mena d'egoisme. Rebutgeu desfermar els vostres instints de violència i odi que generen les guerres i el seu seguici de misèries. Sigueu generosos, purs,

respectuosos, sincers. I edifiqueu, entusiastes, un món millor que el dels vostres avantpassats.

L'Església us mira amb confiança i amor. Rica d'un llarg passat sempre present en ella, i avançant vers la perfecció humana en el temps i vers els darrers objectius de la història i de la vida, és la veritable joventut del món. Posseeix tot allò que constitueix la força i l'encís de la joventut: la facultat d'alegrar-se de tot el que comença, de lliurar-se sense compensació, de renovar-se i reprendre el camí per a noves conquestes. Mireu-la, i descobrireu en l'Església el rostre de Crist, el veritable heroi, humil i savi, el Profeta de la veritat i de l'amor, el company i l'amic dels joves. És realment en nom de Crist que us saludem, us exhortem i beneïm».

* * *

Certament la crida també pot consistir en un seguiment de Crist de més a prop, en la vida sacerdotal o religiosa o de total dedicació a Déu i als germans en el món. A propòsit d'això, hi ha dos documents del Concili que haurien de ser analitzats. Els vaig fer objecte d'oració i estudi, donant lloc a un llibret⁹ on s'explica que «el Decret sobre la formació sacerdotal subratlla la finalitat pastoral, però és el dedicat al ministeri i la vida dels preveres el que manifesta realment el vertader contingut de la pastoral, la seva orientació essencialment missionera, la doble dimensió teocèntrica i antropocèntrica, la exigència d'estar present entre els homes [i les dones, i els joves, etc.] que comporta, el *modus* de nodrir i unificar tota la vida del Prevere»¹⁰.

Però hem d'aturar-nos aquí malgrat que per Ratzinger el text conciliar *Presbyterorum Ordinis* es un dels més rics i profunds, motiu pel qual mereixeria «una anàlisi especial per les diverses perspectives sobre la missió, i per la seva rellevància per comprendre amb nova llum el sacerdocí i els sacraments»¹¹. «Seria [per tant] equivocat considerar l'OT un document conciliar menor»¹².

Però existeixen altres vocacions d'especial dedicació a Déu i als germans. En relació amb això haig de recordar almenys el Decret *Perfectae caritatis* sobre la renovació de la vida religiosa en el qual es manté que «l'assoliment de la caritat perfecte per la pràctica dels consells evangèlics té el seu origen en la doctrina i els exemples del Diví Mestre i es presenta com un evident signe del Regne del cel» (PC 1).

* * *

9 AGOSTINO MARCHETTO e GIOVANNI PARISI, *Riforma nella continuità. Riflessioni a cinquanta anni dal Concilio Vaticano II su Presbyterorum Ordinis e Optatum Totius per la formazione sacerdotale e un fecondo ministero presbiterale*, Solfanelli, Chieti 2016, pp. 79.

10 *Ibidem*, p. 111.

11 AGOSTINO MARCHETTO, *Il Concilio Ecumenico Vaticano II. Per la sua corretta ermeneutica*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2012, p. 360.

12 Vegi's *supra* Nota 9, p. 32.

«A través del camí d'aquest Sínode, l'Església vol reiterar el seu desig de trobar, acompanyar i tenir cura de tots els joves, sense excepció»¹³. Deia el Papa Francesc al juny de l'any passat: «Cap persona és 'no', totes les persones tenen sentit, un valor» (era una resposta a la set de protagonisme dels joves)¹⁴.

«Tenir cura, custodiar, requereix bondat, demana viure amb tendresa. En els Evangelis, sant Josep [una de les grans devocions del Papa Francesc] apareix com un home fort i valent, treballador, però en la seva ànima es percep una gran tendresa, que no és la virtut dels febles, sinó més aviat tot el contrari: denota fortalesa d'ànim i capacitat d'atenció, de compassió, de veritable obertura a l'altre, d'amor»¹⁵.

* * *

I amb això estem ja entrant en l'acompanyament vocacional, en el qual la fe, en quant és participació en la manera de veure de Jesús (cf. *Lumen fidei*, 18), és la font del discerniment «perquè ofereix els seus continguts fonamentals, les seves articulacions específiques, l'estil singular i la pedagogia pròpia»¹⁶. La fe «no és un refugi per a gent pusil·lànime, sinó que eixampla la vida. Fa descobrir una gran crida, la vocació a l'amor, i assegura que aquest amor és digne de fe, que val la pena posar-se a les seves mans, perquè està fundat en la fidelitat de Déu, més fort que totes les nostres febleses» (i aquí tenim citat [dins del document del Sínode] *Lumen fidei*, 53).

La Bíblia presenta nombrosos relats de vocació i de resposta de joves, fins i tot d'un adolescent. En recordaré només una, la de la vocació de Samuel (1 Sa, 3, 1-10). Elí, tot i ser un pare incapaç de conduir el seus propis fills pels camins de Déu, és qui «ensenya» al petit com ha de comportar-se per respondre a la crida divina nocturna. L'ensenya a formular una resposta estupenda: «parla, Senyor, que el teu servent escolta». Es tracta d'una reacció preciosa, meravellosa, per qualsevol que sigui cridat. Però vull afegir (en tres conseqüències) que, per la misericòrdia de Déu envers el seu poble, també els qui —diguem-ho així— no són pas «sants d'altar», poden guiar aquells que s'embarquen en la gran aventura del «seguiment de Crist»: encara que això no implica que el testimoni no sigui part de l'acompanyament.

En qualsevol cas, el lloc d'aquest diàleg, com en el cas d'en Samuel, és la consciència. Aquesta «és el nucli secretíssim i el sagrari de l'home, on es troba tot sol amb Déu, la veu del qual ressona en la seva intimitat» (*Gaudium et Spes*, 16).

«La consciència és un espai inviolable en el qual es manifesta la invitació a acollir una promesa. Discernir la veu de l'Esperit d'altres veus i decidir quina resposta donar és una tasca que correspon a cadascú dels cridats: els altres el

13 SÍNODE DELS BISBES, *o. cit.*, p. 27.

14 PAPA FRANCESCO, en un diàleg improvisat, el 9/6/17, a la inauguració de la nova seu "Scholas Occurrentes" al Vaticà.

15 PAPA FRANCESCO, *Homilia a l'inici del pontificat*, el 19/03/13

16 SÍNODE DELS BISBES, *o. cit.*, p. 29.

poden acompanyar i confirmar, però mai substituir».¹⁷ Això em recorda molt a *Amoris Laetitia* (n. 37).

«Prendre decisions i orientar les pròpies accions en situacions d'incertesa i davant impulsos interns contradictoris és l'àmbit del discerniment¹⁸, un terme clàssic de la tradició de l'Església, que s'aplica a una pluralitat de situacions. En efecte, hi ha un discerniment dels signes dels temps ... un discerniment moral, espiritual»¹⁹.

A nosaltres, en vista del Sínode, ens interessa el vocacional, oi?, fins i tot en la gran diversitat de crides possibles, de les quals hem parlat. Però, no són per cas els mateixos esdeveniments de la vida de cadascú la veu de l'Esperit? És necessari discernir, conjugant els tres verbs de *Evangelii gaudium*, 51: reconèixer, interpretar i escollir.

«El reconeixement es refereix, en primer lloc, als efectes que els esdeveniments de la meua vida, les persones que trobo, les paraules que escolto o que llegeixo produeixen en el meu interior. Em sento atret o empès cap a una pluralitat de direccions, sense que cap no em sembli la que clarament s'ha de seguir.

És el moment dels alts i baixos, i en alguns casos d'una autèntica lluita interior. En aquesta fase, la Paraula de Déu té una gran importància per arribar a la *interpretació*, per entendre les exigències morals de la vida cristiana, sempre tractant d'aplicar-la a la situació concreta que s'està vivint; i aquí *apareix "l'ajuda d'una persona experta en l'art d'escoltar l'Esperit"*.

Un cop reconegut i interpretat el món dels desitjos i de les passions, l'acte de decidir esdevé exercici d'autèntica llibertat humana i de responsabilitat personal, sempre clarament situades i per tant limitades»²⁰.

L'objectiu continua essent promoure opcions veritablement lliures i responsables. *I l'instrument principal és el discerniment*, que permet salvaguardar l'espai inviolable de la consciència sense voler substituir-la. Sent el temps totalment necessari per verificar l'orientació efectiva de la decisió presa.

En el document previ del Sínode es diu a propòsit de l'acompanyament: «A la base del discerniment podem identificar tres conviccions, la primera és que l'Esperit de Déu actua en el cor de cada home, la segona és que el cor humà es presenta normalment dividit a causa de l'atracció de reclams diferents.

La tercera convicció és que, en qualsevol cas, el camí de la vida imposa decidir, perquè no es pot romandre indefinidament en la indeterminació. D'aquí la importància de *l'acompanyament personal*²¹.

La guia espiritual remet la persona al Senyor i prepara el terreny per al trobament amb Ell (cf. Jn 3, 29-30).

Vull concloure oferint-vos el perfil ideal de qui acompanya un jove en el discerniment vocacional inspirant-me en textos evangèlics, com fa el Document preparatori²².

¹⁷ *ib.*, p. 31.

¹⁸ Cf. Francesco: *Riforma e discernimento*. Conversa amb el Bisbe Agostino Marchetto (a cura di ALBERTO LEISS e ROSETTA STELLA) in *Critica Marxista* (nuova serie) 2-3/15, p. 49-56. (<https://critica.marxista.net/2015/06/15>).

¹⁹ SÍNODE DELS BISBES, *o. cit.* p. 32s.

²⁰ *ib.*, p. 38.

²¹ cfr. *ib.*, p. 41s.

²² *ib.*, p. 43.

La mirada amorosa, benvolent, està posada en primer lloc (citant la vocació dels primers deixebles, cf. Jn 1, 35-51); després ve la paraula amb autoritat (referència al discurs a la sinagoga de Cafarnaüm, cf. Lc 4, 32); i després la capacitat de «fer-se proïsme» (cf. Lc 10, 25-37: la paràbola del bon samarità).

Continua amb l'opció de «caminar al costat» (els deixebles d'Emaús, cf. Lc. 24, 13-35).

Finalment el testimoniatge d'autenticitat, sense por a anar en contra dels prejudicis més generalitzats (cf. Jn 13, 1-20: el lavatori dels peus en l'últim sopar).

Acabo donant les gràcies per la vostra atenció i amb una exhortació: «En el nom del Senyor, aneu i feu el mateix», i no tingueu por de proposar també coses grans, amb humilitat i ànim, carregats de pregària.